

ROZWÓJ DZIECKA W PIERWSZYM ROKU ŻYCIA

Charakterystyczną cechą okresu niemowlęcego są ścisłe relacje między rozwojem procesów poznawczych, mowy, uczuć dziecka, a rozwojem jego funkcji ruchowych. Stąd wszelkie przeobrażenia w tym zakresie noszą nazwę rozwoju psychoruchowego.

1 miesiąc życia:

- dziecko przyjmuje pozycję embrionalną - rączki i nóżki podkurczone, a dłonie zaciśnięte w pięstki, po dotknięciu powierzchni dłoni dziecka mała rączka zaciska się,
- dziecko zatrzymuje na chwilę wzrok na przedmiotach trzymany w odległości 30-40 cm od niego,
- często odwraca główkę w kierunku źródła światła,
- głośno płacze dla wyrażenia emocji i potrzeb np. gdy jest głośne lub coś mu dolega,
- na twarzy dziecka pojawiają się pierwsze niekontrolowane, odruchowe uśmiechy.

2 miesiąc życia:

- zanika pozycja embrionalna, coraz częściej pojawia się pozycja wyprostowana,
- dziecko opierając się na przedramionach prostuje tułów i na krótko unosi głowę, która jeszcze chwieje się,
- coraz intensywniej obserwuje przedmioty i osoby oraz śledzi ich ruchy wzdłuż wzrokiem,
- dziecko zaczyna reagować na dźwięki, odwraca się w ich kierunku,
- na osoby pojawiające się w polu widzenia i zwracające się ku niemu coraz częściej reaguje uśmiechem.

3 miesiąc życia:

- leżąc na plecach ma często wyprostowane nóżki, potrafi już z tej pozycji odwracać się na lewy lub prawy bok i trzymać prosto głowę,
- podnosi ręce i trzymając w zasięgu wzroku ogląda je, by wreszcie włożyć paluszki do buzi,
- dziecko zaczyna reagować głośnym śmiechem i gruchać, reaguje ożywieniem na widok butelki lub przygotowań do karmienia,
- więź z osobami z najbliższego otoczenia dziecka staje się coraz silniejsza.

4 miesiąc życia:

- dziecko leżące na plecach potrafi obrócić się na dowolnie wybrany bok,

- głowę trzyma już prosto,
- leżąc na brzuchu, podnosi głowę i pewnie podpira się rączkami,
- zaczyna poznawać różne zabawki i bada je wkładając je do ust,
- wykazuje coraz większe zainteresowanie otoczeniem i potrzebuje częstszego kontaktu z rodzicami,
- gaworzy w odpowiedzi na przemawianie opiekunów.

5 miesiąc życia:

- dziecko obraca się z pleców na boki, a nawet czasem na brzuch,
- leżąc na plecach unosi głowę, aby lepiej widzieć przedmioty i osoby znajdujące się w jego otoczeniu,
- wskutek prostowania ramion i nóg wykonuje ruchy jak podczas pływania lub figurę przypominającą tzw. kołyskę,
- z łatwością przewraca się z brzucha na plecy,
- aktywnie interesuje się zabawką – manipuluje, potrząsa, ogląda, sięga spontanicznie po przedmioty znajdujące się przed sobą lub z boku i chwytą je,
- zaczyna rozmawiać samo ze sobą, dużo opowiada, łączy samogłoski ze spółgłoskami np. dada, gaga,
- jest coraz bardziej aktywne i wesołe, płacze o wiele rzadziej, niż w poprzednich miesiącach.

6 miesiąc życia:

- dziecko leżąc na plecach pewnie unosi głowę, bawi się rękami i nóżkami oraz posadzone pozostaje w tej pozycji jakiś czas, ale brak mu jeszcze stabilności,
- często chwytą przedmioty obydwoma rękami,
- odróżnia przedmioty i potrafi okazać niechęć lub aprobatę,
- coraz wyraźniej kształtuje się poczucie przynależności do rodziny, na członków rodziny maluch reaguje gaworzeniem i śmiechem,
- w stosunku do osób obcych staje się nieufny i lękliwy,
- lubi obserwować własne odbicie w lustrze.

7 miesiąc życia:

- coraz bardziej lubi pozycję na brzuchu i częściej daje do zrozumienia, że chce być wzięte na ręce,
- leżąc na brzuchu podnosi głowę i opiera się na łokciach,
- od czasu do czasu podciąga nogi pod brzuch co jest pierwszą oznaką raczkowania,
- siedzi dość dobrze, ale zabezpiecza się rączkami wyciągniętymi przed siebie,
- siada samodzielnie w przypadku lekkiego podciągnięcia przez dorosłego – dziecko samo trzyma się podanych palców,

- w przypadku podtrzymywania pod pachy mocno opiera się stopami o podstawę i podskakuje,
- koncentruje się na zabawie, doskonali koordynację ruchów, obydwoma rączkami chwyta zabawki, którymi stuka i pociera o siebie,
- przekłada zabawkę z ręki do ręki w pozycji leżącej i siedzącej,
- doskonali słownictwo – powtarza wielokrotnie te same sylaby,
- dziecko jest labilne emocjonalnie – łatwo przechodzi od płaczu do śmiechu i odwrotnie,
- używa głosu do przywoływania dorosłych,
- uczy się pić z kubeczka.

8 miesiąc życia:

- dziecko potrafi usiąść podnosząc się z pozycji na boku, siedzi pewnie, bez oparcia,
- w pozycji na brzuchu wspiera się na rękach, przesuwa się okrężnie lub wspiera się na rękach,
- sięga po coraz mniejsze przedmioty i chwyta je używając kciuka i palca wskazującego,
- celowo wyrzuca zabawki z łódeczka i obserwuje jak spadają,
- gaworzy wymawiając podwójne sylaby,
- reaguje na wyraźne zakazy w formie zwrotu „nie wolno”, próbując je jednak ignorować,
- w stosunku do obcych jest bardzo nieufne, najbezpieczniej czuje się w pobliżu mamy.

9 miesiąc życia:

- w tym okresie przeważa pozycja siedząca z bardzo dobrym utrzymaniem równowagi,
- dziecko staje się aktywne ruchowo, sprawniej i coraz szybciej raczkuje na kolanach i rękach,
- wstaje trzymając się mebli,
- zabawki, po które sięga świadomie ogląda i bardzo dokładnie bada,
- z zaciekawieniem ogląda książeczkę i obrazki,
- coraz wyraźniej wyraża swoje życzenia i potrzeby,
- gaworzy w celu zwrócenia na siebie uwagi otoczenia.

10 miesiąc życia:

- siada z pozycji na brzuchu i samodzielnie wstaje,
- podtrzymując się mebli staje przy nich pewnie, a następnie próbuje poruszać się wzdłuż nich bokiem,
- uwielbia zabawę w chowanego, przy czym samo chętnie się chowa np. pod pieluszką, którą samo ściąga sobie z głowy,

- dziecko potrafi wyjmować mniejszy przedmiot z większego, wkłada bez wypuszczania go z ręki,
- naśladuje na polecenie usłyszanych sylab, powtarza je wielokrotnie np. lala, dada,
- uznanie i pochwała są dla dziecka ważne, potrafi odróżnić pochwałę od nagany,
- jest wesołe i otwarte w stosunku do osób, które lubi, rezygnuje natomiast z kontaktów z ludźmi, do których nie żywi sympatii.

11 miesiąc życia:

- dziecko trzymane za rączki próbuje stawiać pierwsze niepewne kroki,
- szybko raczkując próbuje dotrzeć do wszystkich zakątków pomieszczenia, w którym się znajduje,
- idąc trzyma się jedną ręką tak, aby drugą móc sięgnąć po wszystko, co może okazać się interesujące,
- współdziała przy ubieraniu – wyciąga nóżkę lub rączkę,
- zaczyna rozumieć znaczenie słów, powtarza niektóre sylaby, wiedząc o czym lub o kim mówi np. mama, tata,
- szczególnie mocno zaznacza się więź z rodzicami, dziecko pragnie mieć poczucie bezpieczeństwa, lubi wzbudzać zainteresowanie swoją osobą, bardzo chętnie gaworzy.

12 miesiąc życia:

- chodzi podtrzymywane przez rodziców, stawia pierwsze samodzielne kroki, chodzi na sztywnych i szeroko rozstawionych nogach, często stąpa na palcach,
- układa klocki lub inne przedmioty jeden na drugim, przyciąga do siebie zabawki lub popycha je przed sobą,
- jest bardzo rozmowne, przy czym wypowiada pojedyncze sylaby,
- najczęściej reaguje już na swoje imię, a mówiąc tata i mama wie do kogo mówi,
- pije z kubeczka i chce samodzielnie jeść łyżeczką,
- wykonuje proste polecenia w znanych sytuacjach np. przy jedzeniu „otwórz buzię”,
- manipuluje zabawkami, próbuje otwierać pudełka, dopasowywać dwie części zabawki, zestawia je w sposób dość przypadkowy,
- pochwalone jest bardzo dumne i powtarza czynność, za którą uzyskało pochwałę,
- przywiązanie do rodziców okazuje za pomocą różnych gestów.

Drugi i trzeci rok życia charakteryzuje przede wszystkim intensywny rozwój mowy, podczas gdy w okresie niemowlęcym dominował szybki rozwój czynności ruchowych. W wieku poniemowlęcym zmniejsza się tempo rozwoju dużej motoryki przy doskonaleniu czynności samodzielnego chodzenia. Ruchy stają się płynne i pewne, zwiększa się sprawność manipulacyjna, a większa swoboda poruszania się zwiększa możliwości poznawania otoczenia. Rozwój psychomotoryczny, intelektualny i społeczny tworzą w tym okresie

integralną całość. Mowa staje się funkcją komunikacji typowo społecznej, co wpływa na zwiększenie różnorodności wyrażania uczuć. Potęguje się pragnienie przebywania z dorosłymi, zaczynają się pierwsze kontakty z rówieśnikami. Wykształca się zdolność wykonywania ruchów celowych, dzięki którym dziecko stopniowo przyswaja sobie czynności życia codziennego i nabywa umiejętności samoobsługi.